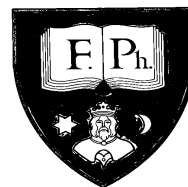




MISKOLCI EGYETEM
BÖLCÉSÉSZETTUDOMÁNYI KAR
MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM SZAK

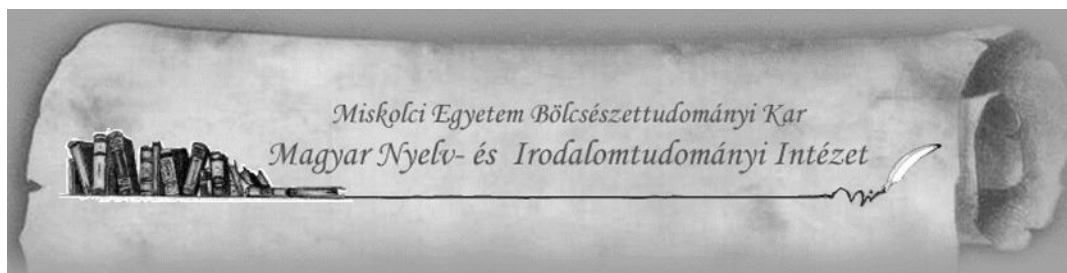


A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kara (ME BTK) magyar szakos képzéseinek megtervezésekor alapvetően két tényezőt vettünk figyelembe: a hagyományos magyar szakos képzés jellegének megtartását, illetve az újabban jelentkező regionális és országos foglalkoztatási igényeket. A bölcsészek elhelyezkedési lehetőségeiről, esélyeiről egy újabban készült felmérésből kitűnik, hogy a bölcsész végzettségűek számos területen, rugalmasan elhelyezkedhetnek: a hagyományos pedagógusi és kutatói munkakörökön, valamint a képzettséghez közvetlenül kapcsolódó munkahelyeken túl elsősorban a közigazgatásban, az uniós intézményrendszerekben és feladatokban, a versenyszféra nyelvtudást és kommunikációs, illetve elemzési készséget igénylő részében, a médiában, az állami, önkormányzati és civil kulturális intézményekben, a projektmenedzsmentben, általános szervezési feladatok terén számítanak bölcsészekre.

Az ME BTK a bolognai felsőoktatási rendszer (a ciklusokra bontott, osztott képzés) mindhárom szintjén biztosítja a magyar szakos hallgatók képzését: hároméves alapképzésünk (BA, lásd alább 1. sz. alatt) után két és fél éves tanári (tanári MA, 2.) vagy kétéves nem tanári (diszciplináris) mesterszakon (MA, 3.) is tovább lehet tanulni; a BA és az MA képzéssel párhuzamosan négy- vagy ötéves osztatlan tanárképzést (4.) is működtetünk (a képzési idő mindkét esetben még egy tanéves szakmai gyakorlattal is meghosszabbodik); a letehetősebb mesterszakos vagy osztatlan tanárszakos diplomáinkat pedig ezután Irodalomtudományi Doktori Iskolánkba várjuk hároméves doktori tanulmányokra (PhD, 5.). Diplomával már rendelkezők számára emellett kiadói szerkesztő felsőfokú szakirányú továbbképzést is biztosítunk (6.).

Az *irodalomtudományi* szakterületen folyó képzés célja, hogy a hallgatókat megbízható ismeretekkel lássa el a magyar és a világirodalom fejlődésének folyamatairól. Megismerteti a hallgatókat az irodalom történetileg változó társadalmi feltételeivel, intézményrendszerével, az irodalmi műalkotások létmódjának állandó és változó elemeivel. Felvértezi őket azokkal az alapvető filológiai, retorikai, verstani, poétikai, hermeneutikai ismeretekkel, amelyek elengedhetetlenül szükségesek az irodalmi jelenségek értelmezéséhez. Megtanítja őket nemzeti irodalmunk és a világirodalom együttes szemléletére.

A *nyelvtudományi* szakterületen folyó képzés célja a magyar nyelv természetének, történeti fejlődéséből levezethető sajátosságainak megismertetése. A hallgatók szilárd nyelvelméleti alapozásra támaszkodva megismerik a nyelvészeti kutatás módszereit, a magyar nyelv grammatikáját, a nyelvi szerveződés törvényszerűségeit, a nyelvhasználat történetileg és szociológiailag változó formáit, a nyelvi jelenségek különböző megközelítéseit. Mindezek mellett képessé válnak arra is, hogy árnyaltan tudják kifejezni magukat, hogy szóban és írásban is egyaránt választékosan tudjanak megnyilatkozni. Olyan ismeretekkel és készségekkel ruházzuk fel a hallgatókat, amelyek megalapozzák arra való alkalmasságukat is, hogy a különböző iskolatípusokban tanári tevékenységet folytassanak.



A magyar szakos képzést az ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézete fogja össze. Az intézetben a következő tanszékek működnek, amelyek egyben szakterületük tudományos műhelyei is:

- Magyar Irodalomtörténeti Intézeti Tanszék
- Összehasonlító Irodalom- és Kultúratudományi Intézeti Tanszék
- Magyar Nyelvtudományi Intézeti Tanszék

1. Magyar szakos alapképzés

Az alapképzés három tanéve alatt összesen legalább 180 kredit értékű tanulmányokat kell teljesíteni. Ennek a 180 kreditnek a megszerzése számos különféle kombinációban lehetséges, minden hallgatónk egyéni érdeklődésének megfelelően kombinálhatja az általunk felkínált képzési modulokat.

A *magyar alapszak* 120 kreditet jelent, ezt minden hallgatónk úgy szerzi meg, hogy az irodalomtudományt és a nyelvtudományt nagyjából azonos arányban képviselő tanmeneten halad végig, megismerkedik a magyar- és a

világirodalom-történet minden jelentős korszakával, a leíró és a történeti nyelvészet különböző irányzataival és iskoláival.

A további 60 kreditből azoknak a hallgatóknak, akik tanári mesterképzésben kívánják folytatni tanulmányaikat, 10 kreditet *pedagógiai-pszichológiai stúdiumokra* kell fordítaniuk. Javasoljuk, hogy az ilyen hallgatók az ezután még fennmaradó 50 kredit terhére *egy másik alapszak ún. minor (50 kredites) változatát* vegyék fel, mert bölcsészettudományi területen a tanárképzés kötelezően kétszakos rendszerben zajlik, és e kétszakos tanárképzésbe általános esetben egy 120 és egy 50 kredites alapszakon egyidejűleg teljesített tanulmányokat követően lehet belépni. Az ME BTK keretében a magyar alapszakkal kombinálható például a történelem, az anglisztika vagy a germanisztika alapszak minor változata, így többek között magyar–történelem, magyar–angol illetve magyar–német szakos tanári mesterképzésben lehet továbbtanulni.

Azok a hallgatók, akik nem tanári mesterszakon kívánnak továbbtanulni vagy tanulmányaikat az alapszakos képzéssel kívánják lezárni, további 50 kredites modulokat is választhatnak a magyar alapszak mellé. Ezek egyike a *Nyelvmentor* képzés, amelyet egyébként bármely más alapszak (például a történelem, a szabad bölcsészet, az anglisztika vagy a germanisztika 120 kredites alapszak) hallgatói is felvehetnek, ezért ennek szakirány a hivatalos elnevezése. További 50 kredites moduljainkat elsősorban magyar alapszakos hallgatóknak szánjuk, ezeknek szakterületi specializáció a nevük. Ilyenként kínáljuk *Anyanyelvi asszisztens, Irodalom- és kultúratudomány, Eszme- és retorikatörténet* és *Jelnyelvi szakértő* képzéseinket.

Az *Anyanyelvi asszisztensi* képzés olyan elméleti és gyakorlati ismereteket nyújt, amelyek kiemelkedő anyanyelvi kommunikációs képességek birtokába juttatják a hallgatókat. Anyanyelvi asszisztensi képesítéssel kulturális és közigazgatási intézményeknél, gazdasági társaságoknál, televíziónál, rádiónál, újságnál lehet elhelyezkedni. Tanulmányaik során a hallgatók leíró nyelvészeti, nyelvművelő-nyelvhelyességi előadásokat és szemináriumokat látogatnak. Anyanyelvi ismereteik elmélyítésével a színvonalas és hatékony írásbeli és szóbeli anyanyelvi kommunikáció szakembereivé válnak. A képzés modern technikai ismereteket is nyújt a hallgatóknak: megtanulják a számítógépes programok és kommunikációs eszközök (pl. projektor) hatékony használatát. A tananyaghoz kapcsolódó szakmai gyakorlatot kulturális és közigazgatási szervezeteknél, valamint a média különböző területein lehet megszerezni. A gyakorlat célja, hogy kiegészítse a specializáció elméleti ismereteit a hatékony írásbeli és szóbeli kommunikáció érdekében. Leendő munkahelyükön az anyanyelvi asszisztensek tárgyalások, prezentációk és interjúk nyelvi megformálásában és írásos dokumentumok összeállításában kaphatnak szerepet.

Az *Irodalom- és kultúratudomány* szakterületi specializáció egyrészt az irodalom és a képzőművészet, film, fotó, színház, zene stb. kapcsolatának komparatív vizsgálatát kínálja: sor kerül az európai művészet egy-egy stíluskorszakának és kiemelkedő műveinek bemutatására, ugyanakkor kiemelt figyelmet fordítunk egy-egy archetípus korral korra és a különböző művészetekben történő visszatérésének nyomon követésére és interpretálására a maga és az előzmények kontextusában. Az előadások és a szemináriumok tematikájának másik fő iránya a művészeti formák és a társadalomtudományok összefüggéseinek, továbbá kultúra és etnicitás viszonyának megismertetése, különös tekintettel a közép-európai térségre. Nem titkolt szándékunk, hogy a specializációval szeretnénk megalapozni a továbbtanulást a diszciplináris mesterképzésben, másrészt a megszerzett ismeretek jól hasznosíthatók lesznek a kultúrával kapcsolatos számos munkaterületen.

Az *Eszme- és retorikatörténet* szakterületi specializáció előadásai általános műfaj- és retorikaelméleti bevezető után arra vállalkoznak, hogy a magyar irodalom nagy korszakaiban az intézményi keretek figyelembevételével vizsgálják az egymással összefonódó legfontosabb eszme-, műfaj- és retorikatörténeti kérdéseket, rendszeresen kitekintve a világirodalmi párhuzamokra. Az előadásokhoz műelemző szemináriumok kapcsolódnak, melyeknek feladata a témakörök részleteinek alaposabb feltárása és a hallgatók bevezetése a tudományos munka alapvető módszereibe.

A *Jelnyelvi szakértő* szakterületi specializációról és a *Nyelvmentor* szakirányról az ME BTK Modern Filológiai Intézet Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke ad részletes tájékoztatást.

2. Magyartanári mesterszak

A ciklusokra bontott, osztott képzés alapképzési szakjának, vagyis a magyar alapszaknak az elvégzése után a magyartanári mesterképzés öt félév alatt teljesíthető, összesen legalább 150 kredit értékű tanulmányokkal. Vannak azonban ettől eltérő lehetőségek is, ha valaki korábbi vagy már a bolognai rendszerben megszerzett, de a mondottól eltérő diploma birtokában kíván részt venni magyartanári mesterképzésen.

Megfelelő alapképzés teljesítését követően a bölcsészettudományi területen kétszakos tanári diploma (egyidejűleg két tanári szakképzettség) szerzhető. A tanulmányok négy féléven át folynak (120 kredit), az ötödik félévben kerül sor az iskolai gyakorlótanításra (összefüggő szakmai gyakorlat, 30 kredit).

A 120 tanulmányi kredit megoszlása a következő:

- a tanári szakképzettség magyar szakos szakterületi ismeretei: 40 kredit;
- a másik választott szak szakterületi ismeretei: 40 kredit (az ME BTK keretében a filozófiatanári, a történelemtanári, az angoltanári és a némettanári szak választható, ezekről a megfelelő intézetek adnak felvilágosítást);
- pedagógiai és pszichológiai ismeretek: 40 kredit (ezekről a tanulmányokról az ME BTK Tanárképző Intézet ad felvilágosítást).

A tanári mesterképzésre való jelentkezés feltétele, hogy a hallgató az alapképzés keretében 10 kreditnyi pedagógiai és pszichológiai stúdiumot választott. (Ez a tanári mesterképzés első szakaszában is pótolható.)

A magyartanári mesterképzést olyan hallgatók vehetik fel,

– akik az alapképzésben teljesítették a magyar alapszakot (120 kredit),

– vagy akik az alapképzésben teljesítették a magyar alapszakos specializációt mint szakirányt, vagyis a magyar minort (50 kredit).

Azok, akik egyikkel sem rendelkeznek, a magyar minor 50 kreditjét két félév alatt pótlólag is megszerezhetik. Ez a részismeret megszerzésére irányuló képzés megteremti a magyartanári mesterképzésen való részvétel lehetőségét.

A kétszakos tanári mesterképzés végén egy szakdolgozat készítenendő el, mégpedig minden esetben a pedagógiai és pszichológiai ismeretek köréből. Minden tanári szakdolgozat tehát az ME BTK Tanárképző Intézet keretében készül.

3. Magyar diszciplináris mesterszak

Ezt a mesterképzést azoknak a hallgatóknak ajánljuk, akik szakmai elmélyedésre vágnak az irodalom- vagy a nyelvtudomány valamely területén, és tanulmányaik lezárását követően eséllyel kívánnak felvételizni a bolognai felsőoktatás harmadik szintjére, a doktori iskolai tanulmányokra is.

A diszciplináris mesterképzés négy féléven át tart, teljesítéséhez legalább 120 kreditet kell megszerezni. A kreditek túlnyomó többségét az érdeklődésének megfelelő szakirányos képzésben, az őt érdeklő szakmai részterület tanulmányozásával szerzi meg a hallgató, a képzés második félévétől kezdve óráinak túlnyomó többségét már az általa választott szakirány keretein belül teljesíti.

Képzésünkben a következő szakirányok közül lehet választani:

Szakirányok a magyar irodalom terén:

- Régi magyarországi irodalom
- Klasszikus magyar irodalom
- Modern magyar irodalom
- Összehasonlító irodalom- és kultúratudomány

Szakirányok a magyar nyelv terén:

- Leíró nyelvészet
- Nyelv, társadalom, kultúra
- Szövegtan és stilisztika
- Történeti nyelvészet

Amint látható, lényegében nincs az irodalom- vagy a nyelvtudománynak olyan területe, amelyen ne indítanánk az érdeklődő hallgatók szakmai érdeklődését magas szinten kielégítő szakirányt.

Alapesetben a diszciplináris mesterképzés nem képesít tanári működésre. Annak azonban nincs semmi akadálya, hogy a hallgató a diszciplináris mesterképzésen való részvételét követően tanári mesterképzésre is jelentkezzen, ahol tanári képesítést szerezhet. Ezt az utat választva egyszakos, tehát magyar szakos tanári diploma szerezhető, azonban a magyar szak szakmai tartalma a kétszakos tanári mesterszak magyar szaktárgyi részéhez képest összehasonlíthatatlanul alaposabb és elmélyültebb tanulmányokra ad lehetőséget.

4. Osztatlan tanárképzés

Az osztatlan tanárképzés a bolognai háromszintű képzés két alsóbb szintjével párhuzamosan, azokat kiváltva működik. Az osztatlan tanárképzésben részt vevő hallgatók 8 féléven át folytatnak magyar szakos tanulmányokat akkor, ha *általános iskolai tanári* diplomát kívánnak szerezni, és 10 féléven át akkor, ha *középiskolai tanári* diploma megszerzése a céljuk. A képzési idő mindkét esetben még egy tanéves szakmai gyakorlattal is meghosszabbodik.

Az osztatlan magyartanári képzés – párhuzamosan a felsőoktatás országos rendszerének módosulásával – 2013 szeptemberében kezdődött meg intézményünkben. A képzés első három tanéve általában közös tananyagot dolgoz fel, az általános iskolai és a középiskolai tanári képzés közötti elkülönülés a negyedik illetve a negyedik–ötödik évben megy végbe.

A bolognai képzés harmadik szintje, a doktori tanulmányok folytatása természetesen az osztatlan tanárképzésben diplomát szerzett hallgatók számára is nyitva áll.

5. Doktori iskolai képzés

Az ME BTK keretében Irodalomtudományi Doktori Iskola működik, amelyben szövegtudományi-textológiai centrumú posztgraduális oktatás folyik. Szövegtudományi doktori program Magyarországon egyedül e képzőhelyen működik, oktatóink kivételesen felkészült szakmai tudást testesítenek meg ezen a területen.

A doktori iskolában három doktori program működik:

1. Klasszikus szövegtudomány, vezetője Dr. Kecskeméti Gábor
2. Modern irodalom, vezetője Dr. Kabdebó Lóránt
3. Jelentésméletek és hermeneutika, vezetője Dr. Ambrus Gergely

A *klasszikus szövegtudományi program* a magyarországi írásbeliség különböző szövegtípusainak megismerésére és kezelésére irányul, az elméleti képzés és a gyakorlati alkotómunka szoros egységére és egyidejűségére épül. A történeti, teoretikus és módszertani ismereteket eredetükben és alkalmazásukban mutatja és gyakoroltatja be, a hagyományos és modern technika használatával együtt. Tudományos célja magyar, latin, német, illetve a magyarországi művelődés történetében szerepet játszó nyelven keletkezett irodalomtudományi, művelődéstörténeti, tudománytörténeti és rokon területekhez tartozó közép- vagy újkori kéziratok vagy nyomtatott forrásszövegek kritikai kiadásának sajtó alá rendezése a szöveg elolvasásától a nyomdakész kézirat elkészítéséig, a kiadás szövegtudományi tanulságainak tanulmányozásáig és az értekezés műfajának formailag is megfelelő feldolgozásával. A konkrét szövegek a hallgató felkészültségétől, nyelvtudásától, érdeklődési körétől és távlati terveitől függően kerülnek kiválasztásra, figyelemmel a szaktudományosság szükségleteire is.

A *modern irodalmi program* a 20. századi klasszikus modernség, az avantgárd, a másodmodernség, az utómodernség és a posztmodern jegyében alkotó szerzők tanulmányozását jelöli ki oktatási területként, a programra jelentkezők és felvételt nyertek által választható kutatási célként.

A *jelentéseméleti és hermeneutikai program* keretében az irodalomtudomány számára közvetlenül releváns filozófiai kérdésekre fókuszálunk. A középpontban a klasszikus értelemben, azaz a szövegek értelmezésének tudományaként felfogott hermeneutika problémái állnak: hermeneutikai kör, történetiség, a hagyomány szerepe, a szerzői intenciók azonosíthatósága, az értelmezések státusa és igazságigénye.

6. Kiadói szerkesztő szakirányú továbbképzés

Célunk elmélyült tudású kiadói szerkesztők képzése a kiadói munka és a publikációk előállításának különböző területeire. Napjainkban az információ átadása rendkívül fontos feladat; a megfelelő színvonalú publikálásban speciális ismeretekkel rendelkező, professzionális szakemberekre van szükség, akik tisztában vannak munkájuk fontosságával és a lehető legnagyobb körültekintéssel végzik el feladataikat. A kiadói munka képzésünkben nem csupán könyvkiadást jelent, hanem a publikációk CD-n vagy akár internetes formában való megjelentetését is magába foglalja.

Olyan szakembereket képzünk, akik képesek hagyományos és elektronikus úton, írásban és élőszóban szövegeket és azok tartozékait közzétenni. A képzés órái öt tematikus blokkba csoportosíthatóak: 1. Informatikai stúdiumok; 2. Kiadói ismeretek; 3. Jogi és közgazdasági ismeretek; 4. Műveltségi tantárgycsoport; 5. A publikálás gyakorlata.

Az érdeklődők további felvilágosítást találnak képzéseinkről és azok változatos kombinációs lehetőségeiről honlapunkon:

<http://magyarszak.uni-miskolc.hu>

Ugyaninnét az Irodalomtudományi Doktori Iskola honlapja is elérhető, az ott folyó oktatási és kutatási programok részletes bemutatásával.